

ЛЕКСИКОЛОГИЈА И ЛЕКСИКОГРАФИЈА
У СВЕТЛУ САВРЕМЕНИХ ПРИСТУПА

Зборник научних радова

SERBIAN LANGUAGE INSTITUTE OF SASA

LEXICOLOGY AND LEXICOGRAPHY
IN THE LIGHT OF CONTEMPORARY
APPROACHES

A collection of papers

Edited by:

Stana Ristić, PhD, scientific advisor

Ivana Lazić Konjik, PhD, senior research associate

Nenad Ivanović, PhD, research associate

Belgrade

2016

ISBN 978-86-82873-56-3

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

ЛЕКСИКОЛОГИЈА И ЛЕКСИКОГРАФИЈА У СВЕТЛУ САВРЕМЕНИХ ПРИСТУПА

Зборник научних радова

Уредништво:

др Стана Ристић, научни саветник
др Ивана Лазић Коњик, виши научни сарадник
др Ненад Ивановић, научни сарадник

Београд
2016

Издавач:
Институт за српски језик САНУ

Рецензенти:
проф. др Андреја Желе
проф. др Вера Васић
проф. др Даринка Горган Премк
др Људмила Ришкова

Коректура: аутори и Уредништво

Припрема за штампу:
Давор Палчић

Штампа:
Чигоја штампа

Тираж: 300

Издавање ове књиге финансијски је помогло Министарство просвете,
науке и технолошког развоја Републике Србије

НАПОМЕНА О АУТОРСКОМ ПРАВУ:

Ниједан део ове публикација не може се прештамповати, репродуковати или употребити у било
ком облику без писменог одобрења аутора као носиоца ауторског права.

COPYRIGHT NOTICE:

No part of this publication may be reprinted, reproduced or utilized in any form without permission in
writing from the author, as the holder of the copyright.

Исидора Г. БЈЕЛАКОВИЋ
Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
isidora.bjelakovic@gmail.com

ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАЊЕ РЕЧНИКА СЛАВЕНОСРПСКОГ ЈЕЗИКА (ПРЕДНОСТИ, ПРОБЛЕМИ, МОГУЋНОСТИ)*

У раду се анализирају предности, али и проблеми приликом концепирања електронског издања историјских речника уопште, с посебним освртом на *Речник славеносрпског језика*, чија је израда започета осамдесетих година XX века у Матици српској. Све уочене могућности које пружа електронска лексикографска обрада историјског корпуса илустроване су помоћу платформе Moodle (<http://moodle.org>) и софтвера Plex (<http://tshwanedje.com/tshwanelex/>).

Кључне речи: историјска лексикографија, електронски речници, славеносрпски језик.

1. Увод. Предстандардна епоха развоја српског књижевног језика, која обухвата период од четрдесетих година 18. до шездесетих година 19. века, јесте период у којем су се десиле изразите промене у погледу развоја књижевнојезичке структуре. Оставши дуго у сенци победника – народног језика вуковског типа – до већег интересовања за истраживања књижевних језика овог периода у српској лингвистици долази тек од шездесетих година 20. века у радовима И. Грицкат, А. Младеновића и др.

* Рад је настао у оквиру пројекта Матице српске *Речник славеносрпског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Приликом писања овог рада у великој мери ми је помогао проф. Т. Прћић, упућујући ме како на релевантну литературу тако и на низ програма креираних за израду речника. Најискреније му захваљујем.

Иако би се могло рећи да је данас језик овог периода у приличној мери испитан, треба нагласити да се то пре свега односи на графију, ортографију, фонолошки и морфолошки домен¹, док су синтакса и лексика још увек готово неистражене. Постоји, наравно, низ радова и публикација посвећених овим аспектима проучавања језика, али они дају искључиво фрагментарну слику и, нажалост, увида у целину још увек нема.

Будући да обухвата временски период од око сто двадесет година, у предстандардној епоси могу се издвојити два основна потпериода – рускословенски и славеносрпски период.

Славеносрпски период (у најширем смислу) започиње четрдесетих година 18. века с појавом првих докумената у којима се уочава присуство процеса вернакуларизације рускословенског језика и траје до шездесетих година 19. века. Ову епоху обележила су два књижевнојезичка идиома: 1. *славеносрпски* – идиом који је функционисао од четрдесетих година 18. века (иако доминантним постаје тек од шездесетих година истог века) до тридесетих година 19. века², 2. *доситејевски* – идиом који се на књижевнојезичкој сцени појављује осамдесетих година 18. века – од појаве Доситејевих дела, по којем је и добио име – и траје до шездесетих година 19. века³ (Ивић 1990; Суботић 2004).

У предстандардном периоду српског књижевног језика, као последица како опште европеизације културе тако и снажног економског напретка српског друштва, долази до убрзаног развоја научне мисли, књижевности, администрације и публицистике (Толстој 2004; Суботић 2004; 2006). Посматрано из перспективе развоја лексичког система, то значи да је ово период (1) у којем ће бити формиран први терминолошки системи (научни, публицистички, административни), који ће послужити као база за развој терминологије будућег српског стандар-

¹ Требало би, ипак, скренути пажњу на чињеницу да се у већини ових истраживања губио из вида текст, жанр, аутор, намена и сл., због чега она више имају квалитет статистички обрађених података него лингвистичке анализе у правом смислу.

² Под славеносрпским језиком подразумева се онај књижевнојезички идиом који је у духу просветитељских идеја учене Европе настао у процесу србизације рускословенског и руског књижевног језика 18. века, а подразумева конгломерат, хибридную некодификовану језичку структуру у којој црте из различитих језичких идиома (руско-словенског, руског књижевног, српскословенског и српског народног језика заснованог на шумадијско-војвођанској говорној бази) коегзистирају на свим језичким нивоима.

³ Под доситејевским типом књижевног језика подразумева се идиом заснован на шумадијско-војвођанској говорној бази, а допуњен лексичким славенизмима, пре свега у оном домену лексикона у којем су у народним говорима постојале тзв. ономасиолошке празнине (апстрактна лексика и терминологија). Поред лексичких, у доситејевском језику појављују се и ретки синтаксички славенизми. Овим типом књижевног језика у 19. веку служили су се писци невуковске оријентације.

да, али и период (2) у којем ће бити постављена основа за систем апстрактних речи које дотад нису егзистирале у вернакулару.

Потпуним регистровањем лексике славеносрпског и доситејевског типа језика омогућио би се увид у многобројне процесе и законитости који су владали приликом конституисања лексичког система предстандардног периода (нпр. време коегзистенције и конкуренције еквивалената/синонима; иновативни творбени процеси, калкирање, позајмљивање и сл.). Поред тога, учили би се како хронолошки оквири тако и разлози за фаворизовање једних форми и потискивање других. Лексичка баштина друге половине 18. и прве половине 19. века постала би доступнија како научној популацији тако и ширем читалаштву. Израда речника отворила би врата ка новим научним истраживањима, пре свега из области историјске лексикологије и дериватологије.

2. Речник СЛАВЕНОСРПСКОГ ЈЕЗИКА. Године 1981. у Матици српској покренут је пројекат израде речника славеносрпског језика под руководством проф. А. Младеновића. Будући да су након 2010. године пресечене све везе са радом на овом пројекту, а да до тада није објављена ниједна свеска речника, на основу сачуване документације и годишњих извештаја за Пројекат може се извести закључак да је речник славеносрпског језика замишљен као речник диференцијалног типа у којем би били екцерпирани славенизми, славеносрбизми (хибриди), домаћа лексика коју Вук није забележио у свом *Српском рјечнику* из 1852. године и домаће речи које су временом добиле статус архаизама, историзама, регионализама и сл.⁴ Иако се у Матици српској чувају фише са исписаном грађом, лексикографски необрађеном, централни корпус није формиран.

Октобра 2012. године формиран је нов пројектни тим (Љиљана Суботић, руководилац пројекта, Исидора Бјелаковић, коруководилац, Ана Кречмер, редактор, Александар Милановић, сарадник, Ирена Цветковић Теофиловић, сарадница, Милена Зорић, сарадница, и Јелена Стошић, сарадница). На састанку, одржаном крајем исте године, одлучено је да речник обухвати грађу од 1748. до 1850. године, да у њему буду заступљени сви функционални стилови, да процес коначног уобличавања корпуса тече паралелно са израдом огледне свеске и речника, те да ексерпција буде потпуна.⁵ Коначно, једна од идеја односила се и на то да се након публикавања огледне свеске приступи изради електронског речника.

⁴ Више о сачуваној пројектној документацији в. у Суботић 2013.

⁵ Више о макроструктури и микроструктури *Речника славеносрпског језика* види у Цветковић Теофиловић 2013; Бјелаковић 2013.

3. ЕЛЕКТРОНСКА ЛЕКСИКОГРАФИЈА. Почети електронске лексикографије везују се за крај педесетих и почетак шездесетих година 20. века, када се појављује први речник приређен помоћу рачунара *Random House Dictionary of the English Language*. Ипак, овај речник настао је својеврсном комбинацијом традиционалне методе израде речника и помоћи рачунара. Наиме, лексикографи који су радили на његовој изради исписивали су грађу на фише и нису имали никаквог контакта са рачунарима. С друге стране, дату грађу су у рачунар уносили информатичари без лексикографског знања и искуства (Granger 2012: 1).

Први речник који је имао лексичку електронску базу података био је *Longman Dictionary of Contemporary English* из 1978. године (Granger 2012: 1). После неколико година појавили су се и први речници на цедеима да би деведесетих година дошло до наглог развоја рачунарске технологије, који доноси нове преносиве базе података, а нешто касније и онлајн речнике (Granger 2012: 1–2).

Све до деведесетих година 20. века штампани речници су, дакле, били далеко уобичајенији у односу на електронска издања (Svensen 2009: 437). Данас се, међутим, у многим земљама назив лексикографија изједначава са називом *електронска лексикографија*.⁶

3.1. Под електронском лексикографијом подразумева се израда, употреба и примена електронских речника, – уређених збрики електронских података које дају информације о структури, значењу, употреби лексема у једном или у више језика, а похрањених на рачунару, интернету, на преносивим базама података (Granger 2012: 2).

Електронски речници могу се поделити на два основна подтипа: (1) они који представљају дигитализоване форме папирног издања већ уобличеног (и/или публикованог) речника, који су са цедеа, дивидија, интернета и сл. инсталирани на рачунарима појединаца (тзв. офлајн речници) и (2) речници креирани и објављени на интернету (тзв. онлајн речници). Поред наведених, постоји и трећи тип електронских речника – речници похрањени на серверу неке институције/фирме (тзв. intranet dictionaries) (Svensen 2009: 437–439; Prčić 2014).⁷

⁶ Интересантан је податак да је 2010. године најављено објављивање искључиво електронског издања чувеног историјског речника енглеског језика *Oxford English Dictionary* будући да је потражња за овим типом издања тренутно далеко већа од потражње за штампаним издањем (Granger 2012: 2). О раду на његовој дигитализацији и о трансформацији у електронски речник в. у Weiner 2009.

⁷ Најквалитетнији су, верује се, они електронски речници који су настали као резултат заједничког рада професионалних лексикографа и стручњака у информационим технологијама (Svensen 2009: 438–439).

3.2. Електронски речници отварају низ могућности које су биле недоступне и незамисливе у традиционалној лексикографији, те су њихове предности многобројне: (1) веза са корпусом у целини; (2) већа информативност; (3) лакше и брже претраживање; (4) могућност измене и богаћења речника; (5) већа прегледност чланка и његова мултимедијалност; (6) могућност симултане лексикографске обраде.⁸

Постоје, ипак, и поједини недостаци.

4. ПРЕДМЕТ и ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА. У овом се раду анализирају предности, али и проблеми приликом конципирања електронског издања историјских речника уопште, с посебним освртом на *Речник славеносрпског језика*, чија је израда започета осамдесетих година XX века у Матици српској.

Све уочене могућности које пружа електронска лексикографска обрада историјског корпуса илустроване су у раду на следећа три начина: (1) креирањем офлајн речника славеносрпског језика; (2) креирањем онлајн речника помоћу платформе Moodle (<http://moodle.org>) и (3) конципирањем онлајн речника помоћу софтвера Plex (<http://tshwanedje.com/tshwanelex/>).

5. ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАЊЕ РЕЧНИКА СЛАВЕНОСРПСКОГ ЈЕЗИКА (МОГУЋНОСТИ, ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАЦИ). У последње време у домаћој литератури све већа пажња посвећује се потребама за креирањем електронских речника, како дигитализованих форми постојећих речника (офлајн речника) тако и оних отвореног типа – онлајн речника (в. Прџић 2014; Ивановић 2014; Драгићевић 2014).

Кад је реч о *Речнику славеносрпског језика*, три су кључна разлога за креирање његовог електронског издања:

1. умрежавањем лексикографа и симултаним креирањем овог речника могло би се надокнадити силно време које би било утрошено на исписивање фиша;
2. лексикографску обраду могао би пратити и рад на изради електронског корпуса српског књижевног језика ове епохе;⁹

⁸ О предностима, могућностима и недостацима електронских речника в. у Svensen 2009: 439; Rylova 2010; Granger 2012: 3–5; Rundell 2012; Hanks 2012: 63; Прџић 2014; Ивановић 2014: 273; Драгићевић 2014: 282.

⁹ За израду једног квалитетног електронског речника веома је важно да постоји формиран централни корпус. Уколико постоји електронски корпус, електронски речници омогућавају читаоцима повезивање са њим, и претрагу свих контекста у којима се појављује тражена лексема, који због ограничености обима лексикографског чланка не могу бити наведени у потпуности ни у једном речнику. Комплетан корпус не

3. читалаштву би прве верзије речника биле одмах доступне и не би се чекало да прођу деценије да би се публиковао први том на папиру.

Иако постоји низ могућности за креирање електронских речника, неопходно је пронаћи најоптималније и најекономичније решење.¹⁰

5.1. Једна од могућности која се чини прихватљивом јесте рад у некој од рачунарских апликација које омогућавају умрежавање рачунара и заједнички рад више сарадника на истом документу (нпр. Microsoft OneDrive, Google Drive и сл.). На овај начин темпо израде речника био би далеко бржи, а сам рад квалитетнији јер би се уочене неправилности и пропусти лако могли исправити. Потпуно је јасно да овакве могућности не постоје у папирним издањима.

Ово би представљало прву фазу рада и периодично би се ови документи могли постављати на сајт Матице српске (као pdf, нпр. једном годишње). Овакав тип речника подсећа на папирна издања у том смислу што је реч о офлајн речнику – коначано уобличеном производу који остаје затворен све до новог издања. Ипак, за разлику од папирних издања код којих нова издања и нису тако честа, нарочито кад је реч о великим вишетомним речницима (јер су финансијски готово неизводљива), нова верзија електронског речника овог типа не захтева посебне финансијске издатке. На тај начин, речник би могао да расте, да се богати и коригује све до коначне форме, када би и могао бити публикован на папиру, а да притом истовремено буде отворен и приступачан корисницима.

5.2. Друга могућност креирања онлајн речника односи се на постављање лексикографски обрађене грађе на неку од платформи, односно на директну лексикографску обраду на њима.

Платформа која би, чини се, могла да задовољи потребе овог речника јесте Мудл (Moodle; <<https://moodle.org/>>)¹¹ – бесплатан софтвер који омогућује креирање система широког спектра, којим

омогућује лексикографу само увид у сва значења једне лексеме него и у њен колокациони опсег, чиме се отвара могућност за квалитетнију селекцију грађе која ће ући у речник. Кад је реч о речнику славеносрпског језика, треба нагласити да електронског корпуса језика предстандардне епохе нема. То би свакако могао бити један од примарних будућих задатака српске историјске лексикографије. Исцрпан преглед начина, средстава, софтверских апликација и програма за креирање електронског корпуса (нпр. Sketch Engine, Tlex, и др.) дат је у Kilgarriff – Kosem 2012.

¹⁰ Многи, наиме, софтвери креирани за састављање речника нису бесплатни.

¹¹ Moodle је скраћеница за *Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment*.

се универзитети, различите организације и институције, али и индивидуални инструктори из различитих области, служе како би мултимедијалним средствима и технолошким иновацијама обогатили и освежили своје курсеве, конципирали онлајн наставу и сл. (в. Subotić – Vjelaković 2011).

5.2.1. *Каква би била стурктура овог речника?* На почетној страни налазили би се општи подаци о речнику са линковима ка информацијама о корпусу, макроструктури, микроструктури и, коначно, са линком ка речнику. На пример:¹²

5.2.2. Постављањем речника на Мудл постигла би се већа информативност и смањила би се ограниченост у погледу обима лексикографског чланка, једног од највећих бољки и недостатака папирних издања. Ипак, како речнички чланци не би били преобимни и „угушили” читаоца, електронска издања отварају могућност за постављање линка – или ка електронском историјском корпусу (који, као што је речено, још не постоји) или ка осталим регистрованим примерима. Ово би представљало значајну олакшицу приликом истраживања из области лексикологије, синтаксе и семантике и др. (нпр. колокација, хипотаксе и сл.). На пример:

¹² У овом раду служила сам се платформом која је постављена за потребе Филозофског факултета у Новом Саду (<http://www.e-learning.ffuns.com>). Многи су параметри из тог разлога морали бити преузети у форми која је на овом сајту.

The screenshot shows a web browser window with a lesson page titled "Речник" (Dictionary). The page content includes a definition of "КРАТ" and several numbered examples (6, 7, 8, 9) illustrating its usage in different contexts. Below the text is a "Grading summary" table with two rows: "Participants" and "Submitted", both showing a count of 0. The browser's address bar shows the URL "http://www.e-learning.fluns.com/mod/assign/view.php?id=...".

Речник

КРАТ м. पुल(д). 1. а. (уз редне бројеве) показује место даће рађе, додећаја у низу других рађе, додећаја коју се понављају, в. пул¹. Ано Зритель тоде далѣ одступати узнедрже, кругу ће нѣгове оаѣ садѣ почети умалење и заедно сложеніе терпите, тако, да ће му се у известној дѣлини много мањи, него онда, кадѣ га з перви **кратъ** полакъ угледао, и чисто плоскостъ: као нами кругъ Месеца и Сунца [...] читити... (ПС 1804: 58); **встали примери**

6. (уз главне бројеве и квантификаторе) референце о броју понављања даће рађе. Оѣ з звонку мене еданъ **кратъ** рано у ютру у свою собу и мене ради мога надрѣяна остро изблочно (НЛ 1799: 3); Но ми смо мало пре видѣли, да Сунце нѣ на тоѣхъ колу, него паче у нѣговоѣ средоточіи, у средѣ нѣроданіа нашега; да не люди, него се само на еданомъ месту у известномъ числу дана по еданъ **кратъ** обраћа околу Осе Мира (ПС 1804: 62); **встали примери**

7. (приликом поређења; уз главне бројеве) указује на степен присуства/одсутња некогъ квалитета. Свако мањо оно знаменовано неѣ оно, Сунце, свѣда да половину, (ималоѣи и четри стотине тисѣца **кратъ** оаѣ себе налѣга) земнога - обраћаѣнеге - круга, гледи (ПС 1804: 58); **встали примери**

8. (уз главне бројеве) указује на математичку операцију множења. ...н. п. 4:2 знаменуе, два **кратъ** четри (ПС 1804: 15); ...видіо би меѣу твоимъ рукама, место плоскосте даѣще, два **кратъ** тоѣко великъ Кругъ (ПС 1804: 62);

Испр. место - често. **Често кратъ** чини човека неѣка добра дѣла, или само изъ обичаѣ, или слѣдѣјући прилодане и Увѣщаніама други люди (ДО 1784: 95)

много - често. и **много се кратъ** наѣе човеѣ на белаѣ противъ ни гвореѣни (ДО 1784: 36)

РИС; РСАНУ.

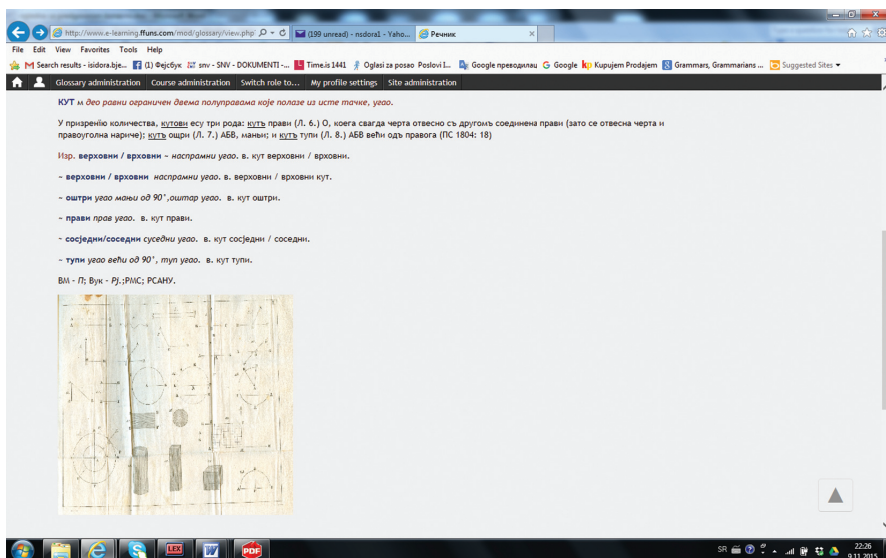
Grading summary	
Participants	0
Submitted	0

5.2.3. Поред тога, будући да обезбеђују већи простор, електронска издања омогућавају како навођење енциклопедијских дефиниција (тамо где то може бити важно) тако и постављање фотографије, цртежа и сл., чиме чланак добија остензивни карактер. Ове су могућности ограничене у издањима на папиру јер се повећава и обим речника и трошкови приликом штампања. Истовремено, овакав тип речника добија карактер хибридног (нпр. историјско-терминолошко-енциклопедијског) јер представља врсту компилације, синтезе различитих збирки података (Hartmann 2005).

Графичке могућности на рачунару омогућавају креирање транспарентнијег лексикографског чланка, и у техничком и у визуелном смислу (употреба различитих фонтова, различите величине фонта, боје и др.). На пример (слика на 177. стр.):

5.2.4. Рад на платформи овог типа, ипак, има и своје недостатке. Мудл, наиме, не подржава ниједан фонт (чак ни Staroslovenski Unicode) креиран за потребе исписивања грађе са старијих докумената, писаних неком од традиционалних типова ћирилице. То би значило да би се грађа исписана, на пример, црквеном рускословенском ћирилицом могла уносити једино уз претходну транслитерацију.

5.3. Трећа могућност подразумева израду или куповину софтвера креираног за лексикографске потребе, помоћу којег би се лексикографска обрада вршила преко интернета умрежавањем и симултаним радом свих сарадника.

Тренутно најкомплекснијим и најразвијенијим чини се Tplex (<http://tshwanedje.com/tshwanelex>), софтвер који, поред могућности наведених за Мудл, нуди и низ других, попут претраживања¹³, успостављања везе са корпусом, подржавања свих уникод фонтова и др.¹⁴

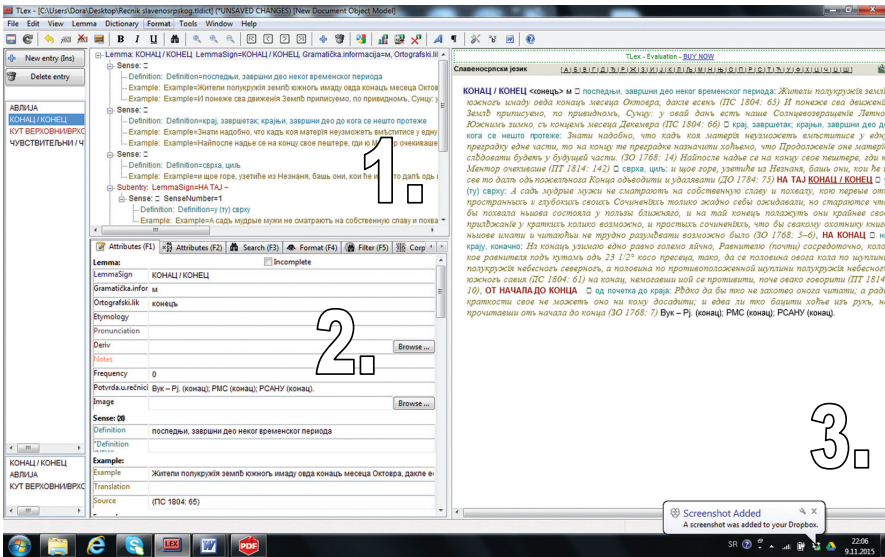
Програм је тако конципиран да се, након увођења нове одреднице, лексикографски чланак може пратити преко три прозора:

1. прозор са подацима о структури тог чланка, која се креира за сваки чланак посебно; 2. прозор у којем се врши лексикографска обрада и 3. прозор у којем се види изглед чланка.

У наредном примеру, ради илустрације, обрађена је лексема *конац / конец* у овом софтверу. Веома је важно истаћи да овај софтвер нуди могућност избора за коначну форму речника – она може бити прилагођена за штампање или пак постављена на сајт у форми која је прилагођена потребама читалаца, дакле, без увида у прозоре који се односе на обраду.

¹³ Иако је претраживање далеко лакше и брже уколико у електронском издању неког речника постоје опције за претраживање (основно, тзв. wildcard search – претраживање помоћу * и ? када корисник није сигуран у погледу фонолошке структуре тражене лексеме), оне често могу да доведу до тога да читалац због многобројних хиперлинкова ка датој речи не може лако да пронађе тражени податак (тзв. *бука* према Ивановић 2014: 256). Овај проблем представља један од главних изазова савремене електронске лексикографије.

¹⁴ О карактеристикама овог софтвера в. Joffe – De Schryver 2014–2015.

6. **Закључак.** С обзиром на далеко већи број предности – бржи темпо израде, већу информативност, лакше и брже претраживање, могућност сталне измене и богаћења речника, већу прегледност чланка, његову мултимедијалност и, коначно, могућност симултане лексикографске обраде – сасвим је извесно да електронски речници треба да постану централна тема будућих лексикографских пројеката јер на тај начин сви добијају – и речник и корисници и лексикографија.

ЛИТЕРАТУРА

- Бјелаковић, И. 2013. Предлог микроструктуре речника савеносрпског језика. *Зборник Мајшце српске за књижевности и језик* XLI/3: 803–810.
- Драгићевић, Р. 2014. Будућност српске лексикографије. У: *Савремена српска лексикографија у теорији и њакси*. Р. Драгићевић (ур.). Београд: Филолошки факултет, 279–289.
- Ивановић, Н. 2014. Рачунарске технологије у српској лексикографији (могућности и перспективе). У: *Савремена српска лексикографија у теорији и њакси*. Р. Драгићевић (ур.). Београд: Филолошки факултет, 249–277.
- Ивић, П. 1990. Доситејејевски књижевни језик између савеносрпског и вуковског. *Научни састајанак славистиа у Вукове дане* 19/2: 5–14.
- Суботић, Љ. 2004. Из историје књижевног језика: „питање језика”. У: *Предавања из историје језика. Лингвистичке свеске* 4. Љ. Суботић, В. Васић, С. Павловић (ред.). Нови Сад: Филозофски факултет, 145–191.

- Суботић, Љ., И. Бјелаковић 2011. Hook up! – платформа за учење страних језика. У: *Српски као сџирани у њеорији и ѓраки II*. Тематски зборник. В. Крајишник (ур.). Филолошки факултет: Београд, 281–288.
- Суботић, Љ. 2013. *Речник славеносрпског језика* (ретроспектива пројекта). *Зборник Мајице српске за књижевности и језик XLI/3*: 781–786.
- Толстој, Н. И. 2004. *Сџудије и чланци из историје српског књижевног језика*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Вукова задужбина – Матица српска.
- Цветковић Теофиловић, И. 2013. Макроструктура Речника славеносрпског језика. *Зборник Мајице српске за књижевности и језик XLI/3*: 795–802.

*

- Granger, S. 2012. Introduction: Electronic lexicography - from challenge to opportunity. In: *Electronic Lexicography*. S. Granger, M. Paquot (eds). Oxford: Oxford University Press, 1–14.
- Google Drive <<https://www.google.com/drive/>> 7.11.2015.
- Hanks, P. 2012. Corpus evidence and electronic lexicography. In: *Electronic Lexicography*. S. Granger, M. Paquot (eds). Oxford: Oxford University Press, 57–82.
- Hartmann, R. R. K. 2005. Pure or hybrid? The development of the mixed dictionary genres. *Facta universitatis. Linguistics and literature*. Vol. 3. No 2: 193–209.
- Joffe, D., G. de Schryver 2014–2015. The Tlex Suite. Professional Lexicography, Terminology and Corpus Query Software. Userguide. Version 9.0.8. <<http://tshwanedje.com/>> 8.11.2015.
- Kilgariff, A., I. Kosem 2012. Corpus tools for lexicographers. In: *Electronic Lexicography*. S. Granger, M. Paquot (eds). Oxford: Oxford University Press, 31–57.
- Microsoft OneDrive <<https://onedrive.live.com/about/sr-latn-rs/>> 7.11.2015.
- Moodle <<https://moodle.org/>> 7.11.2015.
- Prčić, T. 2014. *Novi rečnik novijih anglicizama: zašto, šta i kako*. U: *Zbornik u čast Veri Vasić. Leksika, gramatika, diskurs*. M. Alanović, J. Dražić, G. Štasni, G. Štrbac (ur.). Novi Sad: Filozofski fakultet, 41–58.
- Rylova, A. 2010 (digital source). Electronic Dictionary and Dictionary Writing System: how this duo works for dictionary user's needs (ABBY Lingvo and ABBY Lingvo Content case). In: *Proceedings of the XIV Euralex International Congress*. 1105–1111. A. Dykstra, T. Schoonheim (eds). Afük, Ljouwert: Fryske Akademy. <http://www.euralex.org/elx_proceedings/Euralex2010/030_Euralex_2010_1_RYLOVA>
- Rundell, M. 2012. The road to automated lexicography: An editor's viewpoint. In: *Electronic Lexicography*. S. Granger, M. Paquot (eds). Oxford: Oxford University Press, 15–30.
- Svensen, B. 2009. *A Handbook of Lexicography. The Theory and Practice of Dictionary-Making*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tlex <<http://tshwanedje.com/tshwanelex/>> 7.11.2015.

Weiner, E. 2009. The Electronic OED: the Computerization of a Historical Dictionary. In: *The Oxford History of English Lexicography*. Vol. 1. General-Purpose Dictionaries. A. P. Cowie (ed.). Oxford: Clarendon Press, 378–409.

Isidora Bjelaković

ELECTRONIC EDITION OF THE DICTIONARY OF SLAVOSERBIAN
LANGUAGE (ADVANTAGES, PROBLEMS, POSSIBILITIES)

S u m m a r y

This paper analyzes both advantages and possible problems related to the conceiving of an electronic diachronic dictionary in general, with special respect to the Dictionary of Slavoserbian language, whose construction started thirty years ago in Matica srpska. All noticed possibilities offered by electronic lexicography of historical corps are illustrated within Moodle (<http://moodle.org>) and software Tlex (<http://tshwanedje.com/tshwanelex/>).

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

811.16'373(082)

811.16'374(082)

ЛЕКСИКОЛОГИЈА и лексикографија у светлу савремених приступа : зборник научних радова / уредништво Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2016 (Београд : Чигоја штампа). – 577 стр. ; 24 cm

На спор. насл. стр.: *Lexicology and Lexicography in the Light of Contemporary Approaches*. – Радови на више језика. – Тираж 300. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија уз већину радова.

ISBN 978-86-82873-56-3

1. Ристић, Стана, 1950– [приређивач, сакупљач]
 2. Лазић Коњик, Ивана, 1978– [приређивач, сакупљач]
 3. Ивановић, Ненад, 1979– [приређивач, сакупљач]
- а) Словенски језици – Лексикологија – Зборници
 - б) Словенски језици – Лексикографија – Зборници

COBISS.SR-ID 228321036